

137. — Хилендаръ. Бележка отъ 1838 г. въ книгата Каменъ въры: 1838 летѣ мѣсецъ ѿнѣи 2 данъ знати се кога ѿдари чѣма монастыръ Хилендаръ, та ѿмреха 19 дѣши па повегнаха сѣнте калѣгере изънѣтре, тоганъ бѣше преѿгменъ Гедѣонъ иппитропъ и хаѿи Ъосифъ, Исана архимандритъ. Тоганъ бѣше попа Гамонѣ Гофилѣнѣ ѿнѣтре токмо 20 дѣши ѡстанаха, кѣсѣрѣ все бегаха на ванъ, та се привраха дори на свѣтъи Симѣонъ ѿ монастыръ братѣа. Герѣпѣонъ. Дим. — Стоян., № 9233.

138. — Хилендаръ. Бележка отъ 1840 г. въ книгата Добротолубие: 1840. Пѣисѣа монахъ приахъ тѣзѣ кнѣга на прочитанѣ ѿ еклѣсѣара кѣръ Гофронѣа, родомъ болгарѣнъ и велѣка по(л)за ѡбрѣтохъ ѿ неѣа ѡбаче ленѡстъ не ми ѡстави да ѣа разѣмѣмъ, толко велѣка по(л)за ѡбрѣтохъ ѿ неѣа. Дим. — Стоян., № 9023.

139. — Лаврата на св. Атанасия. Така се нарича първенствуещиятъ отъ светогорскитѣ монастыри. Презъ време на второто българско царство Лаврата е получавала дарения и отъ българскитѣ царе. Тогава въ Лаврата сж се подвизавали мнозина българи и сж писали български книги. Лавриотски възпитаникъ е билъ и търновскитъ патриархъ Евтимий. Тамъ е работилъ най-важниятъ, за сега още малко известенъ предходникъ на Евтимиевата книжовна реформа, българскитъ книжовникъ старецъ Йоанъ, който е живѣлъ и работилъ презъ първата половина на XIV в.

Недоволенъ отъ покваренитѣ при преписването български богослужебни книги, недоволенъ отъ дисхармонията, която била настѣпила между мелодия е текстъ, поради звукови промѣни и изпущания, старецъ Йоанъ се запрѣтналъ да оправи и опрѣсни българската книга. Изумително е трудолюбieto, що употрѣбилъ той за постигане на своята замисль. Старецъ Йоанъ превеждалъ наново отъ грѣцки, сличавалъ старитѣ преводи и ги оправялъ и прѣсѣалъ своитѣ книги въ България. Около него работѣли и негови сътрудници едномисленици. Единъ отъ най-ревностнитѣ му последователи билъ ѣеромонахъ Методий, частъ отъ рѣкописитѣ на когото сега се съхраняватъ въ Синайскитъ монастыръ Св. Екатерина. Въ единъ синайски октоихъ, № 19, на листь